

AGENTURETS HOLDNING TIL INKLUDERENDE UNDERVISNING

Anden udgave

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning (agenturet) beskriver i denne erklæring opdateringen af – og dette er anden udgave af – sin holdning til inkluderende undervisningssystemer, udgivet i 2015. Den opstiller en aftalt vision for og de væsentlige træk ved inkluderende undervisningssystemer. En separat **baggrundsinformationserklæring** opstiller den evidens og litteratur, der har dannet grundlag for denne 2022-opdatering af agenturets hensigtserklæring.

Denne ultimative vision for inkluderende undervisningssystemer forstås som en ambition – et mål og en horisont – som alle agenturets medlemslande kan tilpasse deres politiske udviklingsarbejde hen imod. Med henblik på effektivt at støtte sine medlemslande i at nå dette mål erkender agenturet, at de alle er på forskellige punkter i deres tænkning og handlinger omkring visionen for inkluderende undervisningssystemer. Derfor vil visionen være omdrejningspunkt og inspiration til at arbejde videre med medlemslandene i de kommende år.

Mens agenturet reflekterer over 25 års arbejde med medlemslandene, forbliver visionen for inkluderende undervisningssystemer skitseret i hensigtserklæringen fra 2015 den samme:

Alle elever og studerende uanset alder tilbydes meningsfyldte uddannelsesmuligheder af høj kvalitet i deres lokalsamfund sammen med deres venner og jævnaldrende kammerater.

Konteksten på internationalt og europæisk niveau har imidlertid ændret sig markant. Det er

afgørende, at agenturets hensigtserklæring forbliver aktuel, så dette dokument er en opdatering af den originale version fra 2015.

Uddannelsessystemer i hele Europa står over for voksende udfordringer. Disse skyldes konflikter, migration, pandemier, klimaforandringer, teknologisk udvikling og samfundsmæssige forandringer. Mange af disse udfordringer kan øge de uligheder, som **Global Education Monitoring Report 2020 [Rapport over global uddannelsesovervågning 2020]** antyder, almindeligvis er forbundet med:

... køn, afsideshed, velstand, handicap, etnicitet, sprog, migration, flytning, fængsling, seksuel orientering, kønsidentitet og -udtryk, religion og andre anskuelser og holdninger (UNESCO, 2020, s. 4).

National lovgivning og politikker skal anerkende alle elevers rettigheder og aktivt forhindre diskrimination, stereotypi og marginalisering, som er tydelige for alle elever og studerende, der kan være sårbare over for eksklusion fra inkluderende undervisning af forskellige årsager.

Den nuværende kontekst med konflikter og COVID-19-pandemien giver mulighed for at genoverveje undervisningssystemernes elasticitet, og hvordan de forbereder alle elever og studerende på livet i stadig mere usikre tider. Efterhånden som den fulde indvirkning på unge menneskers læring, mentale sundhed og velvære bliver tydelig, kommer tænkningen omkring en ny social kontrakt for uddannelse i forgrunden, som beskrevet i **Reimagining our futures together [Nytænkning af vores fremtid sammen]** (International Commission on the Futures of Education, 2021). Dette understreger behovet for, at **uddannelse er en "fælles social forpligtelse" – en af de vigtigste menneskerettigheder – der styrker alles kapacitet til at pleje og samarbejde på tværs af alle niveauer i samfundet.**

De sociale, uddannelsesmæssige og finansielle fordele ved inklusion er veldokumenterede. Ikke desto mindre er det fortsat altafgørende for alle lande at reagere på den politiske nødvendighed, såvel som den vigtige etiske nødvendighed, om at stræbe efter mere inkluderende samfund. Ved at styrke deres engagement i de **bæredygtige udviklingsmål** bør landene **sikre større klarhed omkring de principper, der ligger til grund for en mere holistisk tilgang til investering i kvalitet for alle elever og studerende.**

Landenes juridiske rammer skal inkorporere de forpligtelser, der er skitseret i internationale konventioner og europæiske kommunikationer for at forankre både lighed og anti-diskrimination. Lovgivning skal sikre universel og lige adgang til inkluderende undervisning uden diskrimination. Den skal understrege, at segregering er en form for diskrimination, ligesom det også er diskrimination ikke at foretage de nødvendige tilpasninger for at sikre, at personer med handicap kan nyde alle menneskerettigheder på lige fod med andre.

Lovgivning og politikker bør fokusere på forebyggelses- og interventionstilgange for at sætte alle elever og studerende i stand til at overvinde uddannelsesbarrierer og deltage fuldt ud i overensstemmelse med den ultimative vision om, at alle elever og studerende i alle aldre uddannes i deres lokalsamfund sammen med deres venner og jævnaldrende kammerater.

For at stå over for de aktuelle udfordringer er det afgørende, at **alle uddannelsesaktører opnår en bredere forståelse af inkluderende undervisning for at inkludere ALLE elever og studerende** (UNESCO, 2020). Dette indebærer **udryddelse af diskriminations-, stereotypi- og marginaliseringsmekanismer, der ekskluderer elever og studerende fra muligheder i deres lokale skoler og lokalsamfund.** Nationale strategier, der retter sig mod visse minoritetsgrupper, bør udvides for at håndhæve retten til uddannelse og sikre, at alle elever og studerende betyder noget.

I hjertet af den videre planlægning ligger et behov for klarhed omkring betydningen af inkluderende undervisning. **Inklusion inden for uddannelse og rimelighed bør ikke ses som separate politikker, men som principper, der understøtter og informerer alle nationale politikker.** Dette inkluderer principperne omkring ledelse, læseplan, vurdering, kvalitetssikring, overvågning og evaluering, læreruddannelse samt finansiering og ressourceallokering.

Grundlæggende for kvalitetsforanstaltninger er udvikling af nøglekompetencer gennem muligheder for faglig læring. Sådanne kompetencer skal gøre det muligt for alle undervisere at forbedre præstationer og resultater for hele uddannelses-systemet. Undervisere skal være rustet til at tilpasse eller ændre læseplanen for at give relevante muligheder for alle elever og studerende uden at bruge alternative eller separate læseplaner. **Personligt tilpassede tilgange skal engagere alle elever og studerende, støtte deres aktive deltagelse og give dem en stemme i læringsprocessen.**

Fleksibel finansiering og retfærdig ressourceallokering skal fokusere på at **øge skolers og lokalsamfunds kapacitet til at reagere på mangfoldighed og støtte alle elever og studerende.** Finansieringstilgange skal tage hensyn til problemer omkring elever og studerendes intersektionelle behov. Det anerkendes i stigende grad, at elever og studerendes identiteter overlapper hinanden og ofte repræsenterer flere dimensioner af mangfoldighed. Elever og studerende kan blive udsat for forskellige typer diskrimination og ulemper som følge af kombinationen af identiteter. Det er indlysende, at kategorisering af elever og studerende og i særdeleshed brug af kategorisering til at træffe beslutninger om foranstaltninger eller adgang til ressourcer kan påvirke rimeligheden.

Denne stigende anerkendelse af mangfoldighed og kompleksitet blandt elever og studerende kræver et større samarbejde. Det vil også kræve en ændret rolle for undervisningsprofessionelle, som skal være parate til at levere mere personligt tilpasset pædagogik, øget brug af digitale teknologier og mere varierede læringsforløb. Skolefællesskaber vil i stigende grad være forpligtet til at engagere sig i en proces med rekonceptualisering af begrebet "en

skole" som en institution, der tilbyder mere end levering af indholdet i læseplanen.

Partnerskaber og netværk med parter og lokalsamfund vil blive stadig vigtigere, efterhånden som institutioner (såsom regeringer, ministerier, regionale eller lokale myndigheder og skoler) organiserer og samarbejder på forskellige måder for at etablere tværsektorielt arbejde. Et sådant arbejde skal omfatte en forståelse af det bredere økosystem for inkluderende undervisningssystemer. Den skal også tage højde for de vigtigste indvirkninger på læring og deltagelse inden for og på tværs af systemniveauer og sikre elever og studerendes fremgang og foranstaltningens kontinuitet mellem alle uddannelsesfaser.

Efter COVID-19 kan der eventuelt være plads til at **øge samfundets bevidsthed om indvirkningen af segregering, isolation og eksklusion fra skolesystemet**. Dette bør understøtte en tilgang, hvor man "genopbygger bedre", der fokuserer på kapacitetsopbygning for alle parter og brug af data til at sikre retfærdig adgang, input og resultater for ALLE elever og studerende. En sådan tilgang bør skræddersy arbejdet for at tilbyde forskellige veje og tilgange baseret på landenes nuværende kontekster og tidligere historier – med fokus på løbende forbedringer og levering af elevcentreret undervisning af høj kvalitet for alle.

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

Du kan citere denne publikation som følger: Europæisk Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2022. *Agenturets holdning til inkluderende undervisning*. Anden udgave. Odense, Danmark